

FRANCESC VILLÀ

Sant Domingo de Guzmán i el "vot de poble"

En el programa de la Festa Major de sant Domènec sempre hi ha la renovació del vot de poble per part de la màxima autoritat civil de la vila, l'alcalde,

davant la màxima autoritat religiosa, el rector.

Primera qüestió: què és això del vot de poble?

Segona qüestió: per què un sant tan aliè?

Tercera qüestió: serveix encara?

Al llarg dels anys els homes han mantingut una relació amb el món

sobrenatural que sovint ha adoptat formes socials i culturals d'expressió que reflecteixen simbòlicament els drets, els deures i les obligacions entre els diferents grups socials. D'aquesta manera veiem com formes de pietat tradicional, com ara la prometença, l'ex-vot, les rogatives i els vots de poble,

semblen traspuar els trets bàsics del feudalisme.¹

Quan es fa una prometença a nivell comunitari, públic i de manera solemne, sovint realitzada amb un notari com a testimoni, estem parlant del "vot de poble" o "vot de vila". Això vol dir que els habitants d'un poble, en un moment determinat de la seva història, en un moment crític, sens dubte, decideixen posar-se sota la protecció i empara d'un sant, santa o Mare de Déu.

Segons ens explica en Joan Prat, les festes votades s'expliquen a partir d'un origen més o menys estereotipat que és el següent: els habitants d'un poble, atribolats per una situació angoixosa i havent esgotat tots els recursos humans per afrontar-la, decidien que només l'ajuda sobrenatural podria treure'ls del cul-de-sac en què es trobaven. A qui recórrer? Vist que això no se sabia amb exactitud, ja que els éssers celestials són nombrosos, el poble optava perquè fossin els mateixos sants i santes, o bé la Mare de

Déu, els qui manifestessin la seva voluntat. Preparada una urna amb el nom de tots els possibles candidats, l'escrutini solemne realitzat dins l'església deixava poc marge al dubte: per tres vegades consecutives apareixia el mateix nom davant dels ulls de tothom, i així quedava ben palès el desig d'un sant, unà santa o una Mare de Déu d'esdevenir l'advocat i protector dels habitants del poble. Unes pregàries solemnes, una processó i, sobretot, l'establiment d'un vot comunitari i a perpetuïtat.

Argentona fa el vot de poble a sant Domènec de Guzmán a la segona meitat del segle XVII, però el per què precisament a aquest sant i l'any exacte en què ho fa no ho sabem encara i és un repte que ens plantejem tot recollint el testimoni que en Jaume Clavell ens manifesta en el seu llibre *La Xarbotada*. Sembla ser que l'origen rau en el fet que sant Domènec de Guzmán va deslliurar la vila de la pesta i és per això que l'alcalde renova cada any el vot de poble en

El sant invocat a Argentona pel vot

de poble té poc a veure amb les

nostres contrades llevat del que ens

diu Joan Amades que quan aquest

sant va visitar Barcelona va tenir la

inspiració de fundar l'ordre

dels frares predicadors o dominics

1. PRAT, Joan. *Calendari de Festes de Catalunya, Andorra i la Franja*. Barcelona: Editorial Alta Fulla i Fundació Serveis de Cultura Popular.

Anna Alsina
Gestió Immobiliària

C/ Dr. Samsó, 1 baixos - 08310 ARGENTONA
Tel./Fax 93 756 06 58 - Mòbil 616 35 93 54
E-mail: aalsina@cca.ictnet.es

XALOC club de viatges, S.A.

C/. Vic, 22
08160 Montmeló
Tel. 93 572 33 13
Fax: 93 568 35 52

C/. Joan XXIII, 2
08310 Argentona
Tel. 93 756 16 00
Fax: 93 756 16 08

l'ofertori de la missa on es canten els goigs i es veneren les relíquies del sant.

El sant invocat a Argenton pel vot de poble té poc a veure amb les nostres contrades llevat del que ens diu Joan Amades que quan aquest sant va visitar Barcelona va tenir la inspiració de fundar l'ordre dels frares predicadors o dominics, com també la de crear l'oració del sant rosari, però això és més fruit de la tradició que no pas de la realitat ja que fou a Toulouse (França) on fundà l'ordre el 1214.

Domingo de Guzmán (sant Domènec de Guzmán) va néixer cap el 1170 a Caleruega (Burgos). Vá estudiar teologia i filosofia a la Universitat de Palència. Sembla ser que va mostrar el seu altruisme venent-se les possessions (era fill de comte) per ajudar els pobres en una època de penúries, el 1191. Més tard, cap al 1196, es convertí en canonge de la catedral de El Burgo de Osma (Sòria) des d'on impulsà diverses reformes eclesiàstiques a nivell local. A l'any 1203, en un viatge que realitzà a Roma en missió religiosa acompanyant al bisbe Didaco de Acebes sembla ser que el va sobtar un parell de coses, per una part els abusos clericals que va detectar i per l'altra la gran difusió de l'heretgia dels albigesos (càtars) en tot el que era el migdia francès i la

Catalunya nord. Es fixà que els albigesos tenien una molt bona formació i que això els ajudava a organitzar-se i difondre les seves creences. Es proposà combatre aquesta heretgia utilitzant el mateix sistema i decidí que els seus predicadors tindrien fins i tot una millor educació i estarien millor organitzats.

La finalitat de l'ordre que fundà fou la de contrarestar les heretgies mitjançant la predicació, l'ensenyament i els exemples d'austeritat. El papa Honori III els va atorgar tot un seguit de privilegis (1216), com ara el dret a predicar i escoltar confessions en qualsevol indret. Els dominics vivien en un estat de pobresa absoluta, transformant-se, igual que els franciscans, en una ordre mendicant. Sempre varen ser reconeguts com a predicadors molt ortodoxes en la fe catòlica, estant sempre en contra de qualsevol variació en el seu ensenyament, el que avui coneixem per integristes. Amb aquesta trajectòria no és estrany que se'ls confiés la missió de supervisar la Inquisició com una empresa eclesiàstica, on exerciren funcions judicials.

Sant Domènec va morir a Bolònia (Itàlia) el 6 d'agost de 1221, al llarg d'una campanya missionera personal al nord d'Itàlia. Fou canonitzat el 1243.

Aquest sant castellà va estar

més temps predicant fora de la península que no pas per casa seva. La seva influència entre nosaltres ve donada pels convents dominicans que es crearen al llarg dels Països Catalans pels seus deixebles, essent el primer el de Santa Caterina (Barcelona), d'on ve la tradició de beneir l'aigua i posar-la en un cànir nou.

Podem plantejar la hipòtesi que algun frare dominicà o alguna monja dominicana hagués tingut quelcom a veure amb el fet de dedicar el vot de poble a sant Domènec a través d'alguna influència, parentiu o coneixença personal amb els governants polítics i eclesiàstics de l'època. La verificació de la mateixa queda a l'aire.

Explicat tot això i davant la pregunta de si ens serveix encara tot aquest enrenou, cal dir que avui per avui forma part del cos de la festa, per tant, ja hi està bé. És la pròpia evolució històrica la que treu i introdueix elements nous, la que fa que ara ens mirem de manera diferent actes i compromisos presos pels nostres avantpassats, la que ens conduirà envers nous viarans, si és que cal. El temps serà el principal testimoni del futur del vot de poble.

Sant Domingo de Guzmán segons una xilografia d'Antoni Gelabert, del llibre *La Xarbotada*

NEUS

- Cotilleria
- Sol UVA
- Perfumeria
- Estheticienne

Joan XXIII, 3 · Tel. 93 756 00 13
Argentona

DUTXA DE SOL

Sessions de
8 minuts

Ja disposem
de la
nova col·lecció
de bany per
aquest estiu

Esports

10

C/. Josep Vilaseca, 3
Tel. 93 846 21 06
08440 CARDEDEU

C/. Dr. Farrero, 10-12
Tel. 93 797 20 04
08310 ARGENTONA